

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет економіки і менеджменту
Кафедра Публічного управління та адміністрування

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
ОК7 Стратегічне управління сталим розвитком регіону і сільських
територій (обов'язковий)

Спеціальність	Д 4 «Публічне управління та адміністрування»
Освітня програма	«Публічне управління та адміністрування»
Рівень вищої освіти	2 (магістерський) рівень вищої освіти

Розробник:

Світлана

Світлана ЛУКАШ, к.е.н., доцент кафедри
публічного управління та адміністрування

Розглянуто, схвалено
та затверджено на
засіданні кафедри
Публічного
управління та
адміністрування
(назва кафедри)

Протокол № 19 від 11.05.2026 р.

Завідувач
кафедри

Аліна
(підпис)

Аліна БРИЧКО
(прізвище, ініціали)

Погоджено:

Гарант освітньої програми

Тетяна

Тетяна ХАРЧЕНКО

Декан факультету, де реалізується освітня програма

Світлана

Світлана ЛУКАШ

Рецензія на робочу програму надали:

Олена

Олена СЛАВКОВА

Аліна

Аліна БРИЧКО

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

Н. Бан

Зареєстровано в електронній базі: дата: « 02 » 07 , 2026 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Стратегічне управління сталим розвитком регіону і сільських територій		
2.	Факультет/кафедра	Факультет економіки і менеджменту / Кафедра Публічного управління та адміністрування		
3.	Статус ОК	Обов'язковий		
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	ОП- Публічне управління та адміністрування Спеціальність – Д 4 «Публічне управління та адміністрування»		
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)			
6.	Рівень НРК	6		
7.	Семестр та тривалість вивчення	Дисципліна викладається на протязі 1 навчального року в 2 семестрі		
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5		
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)		Самостійна робота
		Лекційні	Практичні /семінарські	
		8	8	
			-	134
10.	Мова навчання	українська		
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	К.е.н., доцент Лукаш Світлана Миколаївна		
10.1	Контактна інформація	Лукаш Світлана Миколаївна, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Години консультацій – кожного вівторка об 11.00, кабінет 207с		
12.	Загальний опис освітнього компонента	Освітній компонент формує комплекс знань, умінь і практичних навичок щодо стратегічного управління сталим розвитком регіонів і територіальних громад із використанням сучасних методів стратегічного аналізу, прогнозування, управління ризиками, цифрових технологій та інструментів evidence-based policy. Дисципліна забезпечує оволодіння методологією розроблення, реалізації, моніторингу та оцінювання стратегій розвитку відповідно до законодавства України, європейської політики згуртованості, Цілей сталого розвитку ООН, принципів Green Deal і Smart Specialisation. Особливу увагу приділено інтеграції принципів належного врядування, участі заінтересованих сторін, проектному підходу, управлінню змінами, цифровій трансформації публічного управління та формуванню стратегічних рішень для забезпечення стійкого розвитку територій, їх післявоєнного відновлення та підвищення конкурентоспроможності.		
13.	Мета освітнього компонента	Формування у здобувачів вищої освіти інтегрованих знань, практичних навичок і професійних компетентностей щодо стратегічного управління сталим розвитком регіонів і територіальних громад шляхом опанування сучасної методології стратегічного аналізу, прогнозування, планування, моніторингу та оцінювання стратегій розвитку, застосування цифрових технологій, інструментів управління проектами й ризиками, використання відкритих даних та міжнародних практик для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності територій, забезпечення їх кліматичної стійкості, післявоєнного відновлення та реалізацію цілей сталого розвитку відповідно до європейських стандартів публічного управління		
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Передумови вивчення ОК: Методологія наукових досліджень та підтримання принципів академічної доброчесності; Державна політика та електронне врядування; Публічне управління та адміністрування; Управління проектами місцевого та регіонального розвитку. Освітній компонент є основою для: Організаційно-правових аспектів публічного управління; Інформаційно-комунікативної діяльності в		

		публічному управлінні; Євроінтеграції, цифрового розвитку та національної безпеки; Фахового стажування та переддипломної практики; Підготовки кваліфікаційної роботи та атестації.
15.	Політика академічної доброчесності	Відповідно до Кодексу академічної доброчесності Сумського НАУ, академічна доброчесність – це сукупність принципів, правил поведінки учасників освітнього процесу, спрямованих на формування самостійної і відповідальної особистості, спроможної вирішувати завдання відповідно до освітнього рівня з дотриманням норм права та суспільної моралі. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю, результатів навчання. Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається нормативними документами Сумського національного аграрного університету, зокрема Кодексу академічної доброчесності, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в Сумському НАУ (повний перелік нормативних документів розміщений на сайті університету https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/). Політика курсу – жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до нормативних документів СНАУ про академічну доброчесність учасників освітнього процесу. Для студентів є неприйнятним: - під час виконання контрольних робіт та теоретичного опитування використовувати джерела інформації (усні (підказки), письмові (роботи інших осіб), друковані (книги, методичні посібники), електронні(телефони, планшети), недозволені викладачем. За використання телефонів і комп’ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни студент отримує за заняття 0 балів і зобов’язаний відпрацювати таке заняття; - списування під час контрольних робіт заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування; - під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання. Здобувачам дозволяється використовувати генеративні системи штучного інтелекту (ChatGPT, Gemini, Copilot тощо) для пошуку інформації, генерації ідей, аналізу даних та вдосконалення структури текстів за умови: - обов'язкового зазначення факту використання ШІ; - перевірки достовірності отриманої інформації; - самостійного виконання аналітичної частини роботи; дотримання принципів академічної доброчесності.
16.	Ключові слова	стратегічне управління; сталий розвиток; регіональний розвиток; територіальні громади; сільські території; державна регіональна політика; стратегічне планування; стратегічний аналіз; управління проектами; управління ризиками; цифрове врядування; відкриті дані; моніторинг та оцінювання; Good Governance; Smart Specialisation (S3); Європейський зелений курс (European Green Deal); Цілі сталого розвитку (SDGs); європейська інтеграція; післявоєнне відновлення; стейкхолдери.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП) ¹					Як оцінюється РНД
	ПРН 4.	ПРН 6.	ПРН 7.	ПРН 11.	ПРН 13.	
ДРН 1. Критично аналізувати сучасні концепції, принципи, нормативно-правові та інституційні засади стратегічного управління сталим розвитком регіонів і територіальних громад, застосовувати європейські підходи до стратегічного планування.			X	X	X	Тестування, усне опитування, дискусія
ДРН 2. Обґрунтовувати вибір сучасних методів стратегічного аналізу, прогнозування, моніторингу та оцінювання розвитку територій із застосуванням цифрових технологій.	X	X	X	X		Тестування, практичні завдання, кейси
ДРН 3. Здійснювати комплексний стратегічний аналіз територій, використовувати SWOT-, PESTLE-, SOAR-аналіз, аналіз стейкхолдерів, GIS та відкриті дані для обґрунтування управлінських рішень.	X	X	X	X	X	Індивідуальне розрахункове завдання, практичні роботи
ДРН 4. Розробляти стратегії сталого розвитку регіонів і територіальних громад, визначати стратегічні пріоритети, систему KPI, плани заходів, обґрунтовувати проєктні рішення та оцінювати ефективність їх реалізації відповідно до принципів сталого розвитку та європейської інтеграції.	X	X	X	X	X	Есе (Policy Brief), IP3, презентація, тестування

ПРН04. Використовувати сучасні статистичні методи, моделі, цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання складних задач публічного управління.

ПРН06. Здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проєктами, змінами та якістю із застосуванням сучасних моделей і міжнародного досвіду.

ПРН07. Розробляти національні та регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління із використанням системного аналізу.

ПРН11. Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням європейської інтеграції, ресурсних, часових, соціальних, економічних та екологічних обмежень.

ПРН13. Розробляти та обґрунтовувати стратегічні пріоритети регіонального розвитку, формувати проєктні рішення розвитку сільських територій на засадах сталості із врахуванням інтересів стейкхолдерів.

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу				Рекомендована література ²
	Аудиторна робота			Самостійна робота	
	Лк	П.з / семін. з	Лаб. з.		
Тема 1. Теоретико-методологічні засади стратегічного управління сталим розвитком регіонів і територіальних громад 1. Концептуальні засади стратегічного управління в системі публічного управління. 2. Еволюція концепції сталого розвитку: від Цілей сталого розвитку ООН до сучасних моделей територіального розвитку. 3. Принципи Good Governance та їх роль у стратегічному управлінні. 4. Стратегічне мислення, стратегічне бачення та стратегічне лідерство. 5. Європейські підходи до стратегічного планування територіального розвитку.	2	2		24	1,3,9
Тема 2. Нормативно-правові та інституційні засади стратегічного розвитку регіонів і територіальних громад 1. Законодавче забезпечення стратегічного планування в Україні. 2. Державна регіональна політика України в умовах європейської інтеграції. 3. Інституційне забезпечення стратегічного управління на державному, регіональному та місцевому рівнях. 4. Стратегічні документи розвитку України, регіонів і територіальних громад. 5. Європейські політики територіального розвитку (EU Cohesion Policy, Green Deal, Smart Specialisation).	2	2		26	3,4
Тема 3. Стратегічний аналіз, прогнозування та управління ризиками розвитку територій 1. Методологія стратегічного аналізу соціально-економічного розвитку територій. 2. SWOT-, PESTLE-, SOAR-аналіз у стратегічному плануванні. 3. Аналіз заінтересованих сторін (Stakeholder Analysis). 4. Прогнозування соціально-економічного розвитку територій. 5. Управління ризиками та забезпечення стійкості територіальних громад. 6. Використання геоінформаційних систем (GIS) та відкритих даних у стратегічному аналізі.	2	2		30	3,8,9
Тема 4. Формування та реалізація стратегій сталого розвитку регіонів і територіальних громад 1. Методика розроблення стратегій розвитку територій. 2. Формування стратегічного бачення, місії, цілей та операційних завдань. 3. План заходів з реалізації стратегії. 4. Програмно-проектний підхід до реалізації стратегічних документів. 5. Фінансове забезпечення стратегій розвитку. 6. Залучення міжнародної технічної допомоги та донорських ресурсів.	2	2		28	2,16

Тема 5. Моніторинг, оцінювання та цифрова трансформація стратегічного управління 1. Моніторинг та оцінювання реалізації стратегій розвитку. 2. Система індикаторів та KPI у стратегічному управлінні. 3. Управління розвитком на основі даних (Evidence-Based Policy). 4. Цифрові інструменти стратегічного управління (Dashboard, Open Data, GIS). 5. Кращі міжнародні практики моніторингу стратегічного розвитку. 6. Адаптація стратегій до сучасних викликів (воєнний стан, післявоєнне відновлення, кліматичні зміни).	-	-		26	3.6.8
Всього за семестр	8	8		134	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)
ДРН 1. Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде Критично аналізувати сучасні концепції, принципи, нормативно-правові та інституційні засади стратегічного управління сталим розвитком регіонів і територіальних громад, застосовувати європейські підходи до стратегічного планування.	Інтерактивна лекція, тематична дискусія, аналіз нормативно-правових актів, демонстрація міжнародних практик.	Опрацювання наукових джерел і нормативних документів, підготовка до дискусій, порівняльний аналіз стратегічних документів України та ЄС, підготовка коротких аналітичних повідомлень.
ДРН 2. Обґрунтовувати вибір сучасних методів стратегічного аналізу, прогнозування, управління ризиками, моніторингу та оцінювання розвитку територій із застосуванням цифрових технологій та спеціалізованого програмного забезпечення.	Лекція-візуалізація, практичне заняття, аналіз кейсів (Case Study), демонстрація цифрових інструментів, моделювання управлінських ситуацій, консультації.	Виконання ситуаційних завдань, аналіз стратегій розвитку громад, застосування SWOT-, PESTLE-, SOAR-аналізу, виконання індивідуальних аналітичних завдань, робота з відкритими даними та статистичними базами, дослідження міжнародного досвіду.
ДРН 3. Здійснювати комплексний стратегічний аналіз територій, використовувати SWOT-, PESTLE-, SOAR-аналіз, аналіз стейкхолдерів, GIS та відкриті дані для обґрунтування управлінських рішень.	Практичне заняття, фасилітована групова робота, проєктне навчання (Project-Based Learning), аналіз практичних кейсів.	Виконання індивідуального розрахункового завдання, мапування стейкхолдерів, SWOT- та PESTLE-аналіз територіальної громади, робота з геоінформаційними сервісами та відкритими базами даних, підготовка презентації результатів.
ДРН 4. Розробляти стратегії сталого розвитку регіонів і територіальних громад, визначати стратегічні пріоритети, систему KPI, плани заходів, обґрунтовувати проєктні рішення та оцінювати ефективність їх реалізації відповідно до принципів сталого розвитку та європейської інтеграції.	Практичне заняття, проєктне навчання, моделювання стратегічної сесії, мозковий штурм, презентація результатів, індивідуальні консультації, обговорення Policy Brief.	Розроблення елементів Стратегії розвитку територіальної громади, підготовка Policy Brief, виконання IP3, формування системи KPI, презентація та захист результатів, самооцінювання, взаємооцінювання (Peer Assessment), рефлексія.

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Есе	20/20%	До 13 тижня
2.	ІРЗ 1(індивідуальне розрахункове завдання)	10/10%	До 7 тижня
3.	ІРЗ 2(індивідуальне розрахункове завдання)	15/15%	До 13 тижня
4.	Тестування	55/55%	Протягом семестру

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Есе	<12 балів	12-14	15-18	19-20
	<i>Вимоги щодо завдання не виконано. Матеріал не відповідає темі або не містить аналізу</i>	<i>Подано опис проблеми без достатнього обґрунтування рекомендацій</i>	<i>Проведено аналіз проблеми, сформульовано практичні рекомендації</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми</i>
ІРЗ 1*	<5 балів	5-6	7-8	9-10
	<i>Завдання не виконано</i>	<i>Методика виконання вірна, але наявні суттєві помилки</i>	<i>Завдання виконано, але існують несуттєві помилки</i>	<i>Завдання повністю виконано. Помилки відсутні</i>
ІРЗ 2*	<7 балів	7-9	10-12	13-15
	<i>Завдання не виконано</i>	<i>Методика виконання вірна, але наявні суттєві помилки</i>	<i>Завдання виконано, але існують несуттєві помилки</i>	<i>Завдання повністю виконано. Помилки відсутні</i>

*) Під час оцінювання індивідуальних завдань враховуються самостійність виконання, критичність мислення, обґрунтованість управлінських рішень, використання сучасних нормативно-правових документів, аналітичних матеріалів міжнародних організацій, відкритих даних, цифрових інструментів, а також дотримання принципів академічної доброчесності. У разі використання генеративного штучного інтелекту здобувач повинен зазначити факт його застосування та забезпечити власний аналітичний внесок у виконану роботу.

5.2. Формативне оцінювання:

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Тестування в (Kahoot)	По закінченню кожної теми
2	Рефлексивна анкета самооцінювання досягнення ДРН	По закінченню відповідної теми
3	Письмовий фідбек на Policy Brief та ІРЗ	Протягом 1 тижня після виконання
	Peer Assessment (взаємооцінювання презентацій)	Під час виконання ІРЗ
4	Усний зворотний зв'язок під час практичних занять та виконання ІРЗ	Під час виконання ІРЗ
5	Рефлексія після завершення тематичного модуля	По завершенню модуля

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Основна література

1. Закон України «Про засади державної регіональної політики» від 05.02.2015 № 156-VIII (зі змінами).
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки».
3. Стратегія розвитку сільського господарства та сільських територій України до 2030 року. Міністерство аграрної політики та продовольства України, 2024.
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 04.08.2023 № 816 «Про затвердження Порядку розроблення, проведення моніторингу та оцінки реалізації регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації».
5. План України (Ukraine Facility) 2024-2027.

6. United Nations. Transforming our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development. New York: United Nations, 2015.
7. European Commission. The European Green Deal. Brussels: European Commission.
8. OECD. Regional Development Policy Toolkit. Paris: OECD Publishing, 2023.
9. OECD. Regions and Cities at a Glance 2024. Paris: OECD Publishing, 2024.
10. OECD. Rural Well-being Policy Framework. Paris: OECD Publishing, 2024.
11. ESPON. Territorial Perspectives for Europe towards 2040. Luxembourg, 2023.
12. World Bank. Ukraine Fourth Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA4). Washington, DC, 2025.
13. UNDP Ukraine. Human Development Report / Recovery and Local Development Reports. Kyiv, 2024–2025.
14. European Commission. Cohesion Policy 2021–2027.
15. FAO. Territorial Approaches for Sustainable Rural Development. Rome: FAO, 2023.
16. Tkachuk A. Strategic Planning for Territorial Communities: Modern Approaches and Practices. Kyiv, 2022.
17. Ткачук А.Ф. Стратегічне планування розвитку територіальної громади : навчальний модуль. Київ : ІКЦ «Легальний статус», DESPRO, 2021. 104 с.
18. Програма U-LEAD з Європою. Методичні рекомендації щодо розроблення стратегій розвитку територіальних громад. Київ : U-LEAD, 2023.
19. Програма U-LEAD з Європою. Практичний посібник із моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад. Київ, 2023.
20. Асоціація міст України. Стратегічне планування розвитку територіальних громад : практичний посібник. Київ : АМУ, 2022.

Методичне забезпечення

1. Стратегічне управління та формування стратегії соціально-економічного розвитку регіону. Конспект лекцій для студентів 1-2 м курсу спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування». Суми СНАУ. 2022. 77 с.
2. Стратегічне управління та формування стратегії соціально-економічного розвитку регіону. Методичні рекомендації щодо проведення практичних занять для студентів 1-2 м курсу спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування». Суми СНАУ. 2023. 40 с.
3. Стратегічне управління та формування стратегії соціально-економічного розвитку регіону. Методичні рекомендації щодо самостійного вивчення дисципліни для студентів 1-2 м курсу спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування». Суми СНАУ. 2023. 58 с.
4. Е-курс «Стратегічне управління та формування стратегії соціально-економічного розвитку регіону»
<https://cdn.snau.edu.ua/moodle/enrol/index.php?id=3705>

Допоміжна література

1. Лукаш С. М., Харченко Т. О., Калачевська Л. І. Дорожня карта сталого сільського розвитку територіальних громад як інструмент інтегрованого управління кліматичною стійкістю в умовах євроінтеграції. *Бізнес Інформ*. 2026. №5. С. 10-10.
2. Волченко, Н., Харченко, Т., Лукаш, С., & Бричко, А. Порівняльний аналіз європейських та національних правових інструментів управління сталим розвитком громад. *Сталий розвиток економіки*. 2026, (2 (59)), 346-355. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2026-59-47>
3. Лукаш С.М., Харченко Т.О. Сталий сільський розвиток громад: європейський досвід та можливості для України в рамках заходів з підготовки до вступу в ЄС. *Бізнес Інформ*. 2024. №11.
4. Харченко Т.О., Лукаш С.М. Стратегічні вектори забезпечення сталого сільського розвитку: гармонізація політик України до спільної аграрної політики ЄС. *Суспільство та національні інтереси*. № 8(8) (2024), С.903-916. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-8\(8\)-903-916-p](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-8(8)-903-916-p)
5. Лукаш С.М. Трансформація сільського розвитку в умовах євроінтеграції: від сировинної моделі до інноваційної економіки громад. VII Міжнародна науково-практична конференція "МОДЕРНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ, ПРОГНОЗНІ СЦЕНАРІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ" 17-18 квітня 2025 року (м. Херсон – м. Хмельницький, Україна): ЦФЕНД, 2024. С.51-53.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Верховна Рада України (Законодавство України). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
1. Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
2. Міністерство розвитку громад та територій України. URL: <https://mtu.gov.ua/>

3. Міністерство аграрної політики та продовольства України. URL: <https://minagro.gov.ua/>
4. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Платформа DREAM (Digital Restoration Ecosystem for Accountable Management). URL: <https://dream.gov.ua/>
6. Портал відкритих даних України (data.gov.ua). URL: <https://data.gov.ua/>
7. Портал «Децентралізація». URL: <https://decentralization.ua/>
8. Програма «U-LEAD з Європою». URL: <https://u-lead.org.ua/>
9. OECD Regional Development. URL: <https://www.oecd.org/regional/>
10. OECD Rural Development Programme. URL: <https://www.oecd.org/rural/>
11. Європейська Комісія. Регіональна та міська політика (EU Regional and Urban Policy). URL: https://ec.europa.eu/regional_policy/
12. ESPON Programme. URL: <https://www.espon.eu/>
13. Eurostat. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat>
14. United Nations Sustainable Development Goals. URL: <https://sdgs.un.org/goals>
15. FAO Hand-in-Hand Geospatial Platform. URL: <https://data.apps.fao.org/>
16. Climate-ADAPT (European Climate Adaptation Platform). URL: <https://climate-adapt.eea.europa.eu/>
17. World Bank Open Data. URL: <https://data.worldbank.org/>
18. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <https://www.nbuv.gov.ua/>
19. Електронний навчальний курс дисципліни в системі Moodle Сумського НАУ, навчально-методичні матеріали, презентації лекцій, завдання для практичних занять, методичні рекомендації до виконання індивідуальних робіт та самостійної роботи.

Відеолекції та онлайн-курси

1. OECD Podcasts and Webinars – <https://www.oecd.org/>
2. European Commission Audiovisual Service – <https://audiovisual.ec.europa.eu/>
3. UN SDG Academy – <https://sdgacademy.org/>
4. Coursera (курси зі стратегічного менеджменту, сталого розвитку та публічного управління) – <https://www.coursera.org/>
5. edX (курси провідних університетів світу) – <https://www.edx.org/>